

Onderwerp: Nota basisonderwijs Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, 31 januari 2023

Aan de Gemeenteraad

Inleiding

In de raadsvergadering van 20 december 2022 heeft uw gemeenteraad ingestemd met het overnemen van het bevoegd gezag van basisschool Yn de mande. De omzetting van het bevoegd gezag aan de gemeente Schiermonnikoog zal op 1 augustus 2023 zijn afgerond. Met het overnemen van het gezag van de basisschool veranderen de bestuurlijke verhoudingen in het openbaar onderwijs. In de bijgaande Nota basisonderwijs wordt uiteengezet wat deze nieuwe bestuurlijke verhoudingen zullen zijn en wat daarmee eenieder's rol en taak wordt.

Integraal bestuur

Bij integraal bestuur van een openbare school is er op grond van de Gemeentewet sprake van een algemene scheiding van bestuur en toezicht. Het college van burgemeester en wethouders (B&W) vormen het bestuur van de school, de gemeenteraad controleert. In de huidige gedualiseerde gemeentelijke verhoudingen zijn dan vervolgens het college van B&W het dagelijks bestuur van de school en de gemeenteraad het algemeen bestuur.

De taak van de gemeenteraad op het gebied van onderwijs is identiek aan alle beleidsterreinen waar een gemeente mee te maken heeft. De gemeenteraad heeft daarin vooral kaderstellende en controlerende taken en het college van B&W heeft bestuurlijke en uitvoerende taken. Binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders bestuurt het college van B&W de gemeente, de gemeenteraad controleert de wijze waarop het college zijn taken uitvoert.

Binnen de organisatie van het onderwijs is de rol van de gemeenteraad beperkt. De rol van de gemeenteraad ten opzichte van het openbaar onderwijs komt vooral tot uiting in de relatie met het college van B&W.

Organisatie openbaar onderwijs

Het college van B&W is wettelijk het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs. In het kader van de scheiding tussen bestuur en toezicht wordt het college het toezichthoudend orgaan en de directeur van de basisschool wordt op basis van delegatie belast met bestuurlijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (zie bijlage: 5.2 Managementstatuut). Daarmee wordt de directeur feitelijk het schoolbestuur, zoals bedoeld in de Code Goed Bestuur.

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor besluiten over doelen en middelen en het afleggen van verantwoording en het college van B&W is verantwoordelijk voor toezicht op doelrealisatie, goed bestuur en het functioneren.

In het toezicht door het college van B&W wordt onderscheid gemaakt tussen toezicht vooraf en toezicht achteraf. Het college heeft goedkeuringsbevoegdheid om complexe afwegingen ('majeure' beslissingen) en beleidsplannen van het schoolbestuur goed of af te keuren. Deze goedkeuringsbevoegdheid geldt in elk geval voor het meerjarenbeleid, de begroting en langdurige samenwerking met anderen.

Achteraf heeft het college van B&W de verantwoordelijkheid erop toe te zien dat de doelstellingen gerealiseerd worden. Ook bewaakt het college van B&W dat de materiële en immateriële middelen integer en optimaal worden ingezet voor de doelstellingen. Tot slot bewaakt het college van B&W dat het schoolbestuur handelt in het belang van het Openbaar Onderwijs maar ook in het belang van de samenleving.

Het college van B&W handelt in belangrijke mate op basis van verkregen informatie. De taak van het verzamelen van informatie vooraf en achteraf is daarom zeer belangrijk. De informatie vooraf dient als basis ter onderbouwing van plannen en het kunnen volgen van ontwikkelingen. De informatie achteraf dient als basis voor het bewaken van de te realiseren doelstellingen. Het college van B&W ziet erop toe dat de verkregen informatie adequaat, op tijd en betrouwbaar is.

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van directeur/bestuurder

De directeur van de basisschool wordt belast met een dubbelrol; bestuurder en directeur.

De bestuurder is belast met het besturen van de basisschool. De kerntaak van besturen is het waarborgen van het voortbestaan van het onderwijs in de gemeente. Onder besturen is verder te verstaan: het richting geven aan de organisatie, het besluiten nemen over de vaststelling en uitvoering van beleid, het verantwoording afleggen en het vertegenwoordigen van het basisonderwijs op Schiermonnikoog. De bestuurder houdt zich op hoofdlijnen bezig met het ontwikkelen, vaststellen en evalueren van het strategisch en operationeel beleid en met het beleid voor de waarden en normen en identiteit van het onderwijs. De bestuurder stelt de beleidsdoelstellingen vast en de wijze waarop deze bereikt worden en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn en ziet toe op de uitvoering van het beleid. De bestuurder heeft daarbij tevens tot taak om nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen, projecten en activiteiten te initiëren en aan te sturen om voor het realiseren van een pluriform en kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod.

De bestuurder legt aan het college, het personeel, de ouders, de inspectie en de samenleving verantwoording af over de mate waarin de vastgestelde doelstellingen zijn gehaald en over de besteding van de middelen. In dit alles is het de taak van de bestuurder om het college en overige belanghebbenden goed en volledig te informeren.

De directeur heeft de volgende taken/bevoegdheden:

- De directeur is belast met de dagelijkse leiding van de school.
- De directeur stelt jaarlijks een plan op en draagt zorg voor de uitvoering, de kwaliteit en de evaluatie van dit plan.
- De directeur is belast met de zorg voor de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs op de school.
- De directeur geeft leiding aan het personeel van de school, en draagt er zorg voor dat met de individuele personeelsleden functionerings- en beoordelingsgesprekken worden gevoerd.
- De directeur onderhoudt de contacten met de leerlingen en hun ouders van de school.
- De directeur beheert aan de school toegekende formatieve en financiële middelen, en doet daartoe uitgaven voor zover deze binnen de goedgekeurde begroting en het vastgestelde beleid zijn toegestaan.
- De directeur voert overleg met de medezeggenschapsraad van de school.
- De directeur voert overigens alle taken en verantwoordelijkheden uit, die in de bij zijn functie behorende functiebeschrijving zijn opgenomen.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het college

Het college van B&W heeft tot taak om toe te zien op de bestuurder en met name op in hoeverre de bestuurder door middel van strategie, beleid en beheer de doelstellingen realiseert met oog voor de daarbij aan de orde zijnde belangen, processen, effecten en risico's.

In deze algemene taak van het college van B&W is een aantal rollen te onderscheiden:

- Een toezichtsrol: informatie verzamelen, oordeelsvorming en zo nodig interveniëren.
- Een adviesrol/klankbordfunctie: adviseren van, meedenken met de bestuurder op basis van in het college aanwezige kennis, expertise en externe informatie.
- Verbinding leggen met de samenleving: het college koppelt de ontwikkelingen in de omgeving aan de ontwikkelingen binnen de organisatie.
- Een bestuurlijke rol: goedkeuring verlenen aan majeure beslissingen, vaststellen van de statuten en het bestuursstatuut en de regeling van eigen werkzaamheden.

Vanuit deze rollen heeft het college de volgende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

- Vooraf goedkeuring verlenen aan majeure besluiten van de bestuurder;
- Achteraf toezicht houden op het functioneren van de bestuurder;
- Vertegenwoordiging van de rechtspersoon bij afwezigheid van de bestuurder;

- Gevraagd en ongevraagd adviseren van de bestuurder.

De gemeenteraad als toezichthouder

De gemeenteraad heeft met de overname van het bevoegd gezag de rol van intern toezichthouder. De taken van intern toezichthouder bestaat onder meer uit:

- Het toezien op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur;
- De naleving van de wettelijke verplichtingen en toepassingen van de code voor goed bestuur;
- Het toezien op rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

Van belang is dat de gemeenteraad de functie van intern toezicht deugdelijk en onafhankelijk kan uitvoeren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de gemeenteraad juiste informatie verkrijgt uit meerdere bronnen en niet alleen van het college van B&W. Door ook te spreken met de directeur, leraren, de intern begeleider of andere deskundigen over de kwaliteit van het geboden onderwijs op school draagt bij aan het adequaat uitvoeren van de rol als intern toezichthouder.

Voorgesteld wordt dan ook om twee keer per jaar een aparte bijeenkomst te organiseren waarin de gemeenteraad in de gelegenheid wordt gesteld de juiste informatie te verkrijgen om haar rol als intern toezichthouder goed vorm te geven.

Voorstel

1. De Nota basisonderwijs gemeente Schiermonnikoog vast te stellen;
2. De gemeenteraad tweemaal per jaar in een aparte bijeenkomst op de hoogte brengen van de stand van zaken van het basisonderwijs om haar toezichthoudende taak goed uit te kunnen voeren.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

R. Thedinga

I. van Gent

De raad van de gemeente Schiermonnikoog;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 31 januari 2023

gelet op Artikel 17a van de Wet op het Primair Onderwijs

B E S L U I T:

1. De Nota basisonderwijs gemeente Schiermonnikoog vast te stellen;
2. De gemeenteraad tweemaal per jaar in een aparte bijeenkomst op de hoogte brengen van de stand van zaken van het basisonderwijs om haar toezichthoudende taak goed uit te kunnen voeren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 21 februari 2023

, voorzitter (I. van Gent)

, griffier (T. Toren)